

januari 2016
nr 99

Nederlandse Vereniging
Bern Fribourg Solothurn

Nederlandse Vereniging
27ste Jaargang Nr. 99, januari 2016

Inhoud

Editoriaal	3
Algemene Ledenvergadering 2016	4
Notulen Vergadering 2015	5
Haringeten	7
Een dagje aan het Schwarzwasser en de Sense	8
De Leeskring	10
Onze Website	10
Kegelen en sjoelen in oktober	11
Sinterklaas en twee zwarte Pieten in Maygut	12
Onze evenementen	14
Een Hongerwinterkind	15
Impressum/Colofon	17
Info voor Nederlanders - Ambassade	18
Advertentietarieven	18
Onze adverteerders	19
Agenda	20

Voorpagina: kegelen in Wohlen

Redactie:

Bijdragen per Email voor een volgend bulletin toesturen aan lida.versteeg@muri-be.ch
Het volgende nummer verschijnt in juni 2016.

NEDERLANDSE VERENIGING, BERN FRIBOURG SOLOTHURN
3000 BERN

Bestuur:

- Gerard de Braaf, voorzitter, Spiegelstrasse 10, 3095 Spiegel
Tel. 031 971 67 60, debraaf@hispeed.ch
- Han van der Kleij, vice-voorzitter, Grabackerstrasse 10
4566 Kriegstetten, Tel: 079 628 97 64, hanvanderkleij@hotmail.com
- Marian van den Berg, penningmeester, Kappeliweg 10, 3655 Sigriswil
Tel. 033 251 01 67, brangerberg@bluewin.ch
- Milou Mumenthaler-van Rooyen, secretaris, Wabersacker 49a, 3097 Liebefeld
Tel. 031 381 03 67, milou@clients.ch
- Lida Versteeg, sociale contacten, Mattackerweg 17, 3073 Gümligen
Tel. 031 951 45 96, lida.versteeg@muri-be.ch
- Ellen Schneider-Voskamp, Bartolomäusweg 13 A, 2504 Biel
Tel: 032 341 87 70, elleke@hispeed.ch

EDITORIAAL

Op het moment van schrijven zijn de Kerstdagen nog niet aangebroken, maar op het moment dat U deze regels leest is 2016 alweer een paar weken onderweg en is de Nieuwjaarsborrel reeds achter de rug. Ik hoop velen van U daar ontmoet te hebben, alle overigen zou ik hier ook nog graag een gelukkig 2016 willen wensen.

In dit nummer (we zijn nog net niet op nummer 100!) staat de informatie over de Algemene Ledenvergadering, die wederom op een donderdag (10 maart 2016) zal plaatsvinden, na de positieve ervaringen van het afgelopen jaar. Ik doe hierbij vast een oproep aan alle leden om in groten getale op de ALV aanwezig te zijn. In 2015 waren er iets meer aanwezigen dan in 2014, laten we deze opwaartse trend voortzetten!

Op de Algemene Ledenvergadering zal de eerste penningmeester, Marian van den Berg, terugtreden en in haar plaats zal de huidige tweede penningmeester, Ellen Schneider-Voskamp komen. Dat betekent dat er een plaats vrijkomt in het bestuur, als we tenminste niet met het in de statuten verankerde minimum-aantal van vijf bestuursleden willen verdergaan. Ik zou hierbij gaarne een oproep aan geïnteresseerde leden willen doen zich voor een plaats in het bestuur ter beschikking te stellen. Over de taakinvulling kan onderling gesproken worden.

De wereld is altijd in beweging, maar in het afgelopen jaar was het met name wel heel heftig: de vluchtelingenstroom, de terroristische aanslagen. Laten we hopen dat in 2016 meer positieve gebeurtenissen ons zullen verblijden.

Dat laatste geldt ook voor de vereniging: vooral in de tweede helft van het jaar zijn ons helaas een aantal leden ontvallen. Reden te meer om U allen een goede gezondheid en veel geluk in de komende tijd te wensen!

Gerard de Braaf

Algemene Ledenvergadering van de Nederlandse Vereniging (Bern-Fribourg-Solothurn)

Donderdag 10 maart 2016

Restaurant Maygut, Seftigenstrasse 370, 3084 Wabern

18:30 Borrel
19:00 Vergadering
20:30 Buffet

Agenda

1. Welkom en notulen Algemene Ledenvergadering 2015
2. Jaarverslag voorzitter
3. Financiën en revisorenverslag 2015
4. Budget 2016
5. Aanvulling bestuur (eventueel)
6. Programma 2016
7. Varia

U kunt tot tien dagen voor de Algemene Ledenvergadering (d.w.z. tot 29 februari 2016) bij mij voorstellen voor de vergadering indienen.

Degenen, die aan de Algemene Ledenvergadering willen deelnemen, dienen zich bij mij aan te melden:

Per email: (debraaf@hispeed.ch); per telefoon: 079-7858684;
of schriftelijk: Gerard de Braaf, Spiegelstrasse 10, 3095 Spiegel

Geeft U daarbij alstublieft ook aan, of U alleen naar de vergadering komt, of ook aan het buffet wilt deelnemen. Dan kan Maygut beter inschatten voor hoeveel mensen het buffet gemaakt moet worden.

Dit jaar zal er een spaghettibuffet met salades zijn. Er is ook minimaal één vegetarische saus, zodat de niet-vleeseters ook aan hun trekken kunnen komen.

Zoals gebruikelijk worden de borrel vooraf en het eten door de vereniging aangeboden, de drankjes zijn voor eigen rekening.

Algemene Ledenvergadering Gesellschaft Schweiz-Holland Bern, Fribourg, Solothurn

Vergadering van donderdag 5 maart 2015, 19:00

Aanwezig: Bestuur: Gerard de Braaf, voorzitter, Marian van den Berg, penningmeester, Lida Versteeg, sociale contacten, Milou Mumenthaler secretaris en notuliste.

Aantal leden: 27 leden

Verontschuldigd: Tjeerd Coehoorn, Hidda Kremer, Wies Gysi-de Bruin, Henk Eijer, Albertina Ampoort, Dick en Mieke Hamstra, Eveline en Urs Amman, Wim en Roosje Kwerreveld, Freddy Voogd, Ems Kessinger, Naus Damen, Agnita Zwahlen, Mieke van Helvoirt.

Notulen

1 *Begroeting en Notulen vorige vergadering:*

De voorzitter begroet de aanwezige leden en heet ze van harte welkom. Het bestuur heeft besloten de afloop van de vergadering te veranderen en ook de avond. Het bestuur is niet voltallig, de vice-voorzitter is niet aanwezig.

De notulen van de vergadering van vrijdag 21 maart 2014, gepubliceerd in het bulletin augustus 2014 Nr. 94 worden eenstemmig aangenomen.

2 *Jaarverslag van de voorzitter*

Gerard de Braaf geeft in zijn jaarverslag een overzicht over de activiteiten die de vereniging heeft georganiseerd in het afgelopen jaar. De voorzitter merkt op dat het aantal actieve leden groter mag zijn. Het jaarverslag wordt met algemene stemmen goed gekeurd.

3, 4 *Resultaat, begroting, revisorenbericht*

Het resultaat en de begroting voor het komende jaar worden besproken. Er is een winst van Fr. 2533.75

De begroting wordt besproken. Geen vragen.

Er wordt voorgesteld de contributiebijdragen onveranderd te laten. Dit voorstel wordt eenstemmig aangenomen.

De rekening en de begroting worden eenstemmig aangenomen. De agenda wordt aangepast, aangezien we de rekening, begroting en contributie samen bespraken.

Het revisorenbericht wordt voorgelezen en eenstemmig aangenomen. De beide revisoren worden hartelijk bedankt.

Dick Versteeg stelt zich beschikbaar als revisor en ook Madelon Berger stelt zich weer beschikbaar. Zij worden eenstemmig gekozen.

HARINGETEN

Gerard de Braaf

5 Bestuurs- en revisorenverkiezing

Ellen Schneider-Voskamp heeft besloten tot het bestuur toe te treden. Er stelt zich niemand beschikbaar als bulletinredacteur. De huidige voorzitter, Gerard de Braaf, wordt voor de komende twee jaar eenstemmig weer gekozen.

De andere bestuursleden, Lida Versteeg, Marian van der Berg, Milou Mumenthaler, Ellen Schneider en Han van der Kleij worden eveneens eenstemmig herkozen.

6 Programma 2015

De filmmiddag voor kinderen wordt bij gebrek aan aanmeldingen afgelast. Verder worden de activiteiten voor het komende jaar besproken. De toekomst van elke vereniging ligt bij de jeugd. In deze richting zullen voor de nabije toekomst accenten gezet moeten worden. Details over de activiteiten worden op doelmatige wijze en op tijd aan de leden van de vereniging bekend gegeven. Het bestuur is helemaal open voor nieuwe ideeën.

Do van Dieyen wil wel een fondue-avond organiseren.

Janny Terpstra organiseert graag de excursie van Thörishaus naar Schwarzwasser.

Lies Aebi stelt voor een uitstapje naar Solothurn te organiseren.

7 Varia

Er is een nieuwe locatie, Côté Süd, voor de koffie-ochtend gevonden, aangezien de oude locatie niet zo geschikt was. Er wordt vaak kritiek op de vereniging geuit.

Het volgende eten wordt gehouden in Le Mazot, Baerenplatz.

8 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 20:34 uur.

Voor de notulen: Milou Mumenthaler, Liebefeld, 5 maart 2015

□

Op zondag 4 oktober 2015 vond het haringeten in Schloss Hünigen plaats. Er was door het 3 oktober-comitee uit Leiden weer voor een partij haringen gezorgd. Het traditionele haringeten gaat immers terug tot op 3 oktober 1574, toen de stad Leiden werd bevrijd van de belegerende Spanjaarden en de uitgehongerde bevolking met haringen de nodige voeding kon worden gegeven.

Het was een prachtige najaarsdag, maar omdat de event van 17 tot 19 uur plaats had was het toch wat te koud om buiten in de tuin te verblijven, dus werd in de gezellige bar het samenzijn gevierd.

Onze gastheer Ferdinand Salverda was niet de enige Nederlander van Schloss

Hünigen, ook barman Jos stamt uit Nederland. Tamelijk ver van elkaar vandaan overigens, Ferdinand komt uit Friesland, Jos uit Maastricht.

Niet alleen haringen werden geserveerd, ook bitterballen en frikandellen konden worden genuttigd.

Tussen de 20 en 25 mensen namen aan deze activiteit deel. Het is prachtig in deze mooie lokatie te kunnen verblijven en op deze plaats mag wel even een extra dank aan Ferdinand Salverda worden uitgesproken, omdat Schloss Hünigen op zondag eigenlijk voor dergelijke activiteiten gesloten is en hij dus speciaal voor ons de faciliteiten daar ter beschikking stelt!

□

EEN DAGJE AAN HET SCHWARZWASSER

EN DE SENSE

Janny Terpstra

Eindelijk was het zover. Na een drukke werkweek gingen wij een dagje de natuur in. Bekapt met een rugzakje, een flesje water en een fleezepullover voor de killere momenten, liep ik richting Centraal Station Bern, waar wij bij het 'Treffpunt' in de stationshal met elkaar hadden afgesproken. Het was schitterend herfstweer en voor de zevende november heel ongewoon om bij zestien graden Celsius te kunnen gaan wandelen. Wij, een groepje vrouwen, alle boven de 60, stapten kort na tien uur de trein naar Thörishaus in. Er bleek heel wat te vertellen en te lachen. Op het verlaten stationnetje van Thörishaus Dorf stond Trudy met hond Joep op ons te wachten. Het was nu aan mij om de wandelweg naar de kloof aan te geven om daarna de rechterkant van de Sense af te lopen. Terwijl wij in de zon in de startblokken op Marjan stonden te wachten, maakte zij haar 'wandelstokken' gereed, het waren tevens de wapens voor onderweg... je weet maar nooit. In alle opzichten een goed idee! Onze fleezepullover trokken wij uit en verzorgden deze in onze rugzakjes. Het was bijna bikiniweer. Tien minuten later liepen wij

langs een paar kasjes vol peterselie. Men beweert, dat door het eten van peterselie de potentie stijgt, dus deden wij ons even tegoed aan een paar takjes. Wij keurden de smaak. Ja, lekker, pittig en toch ook zoet. Ook hond Joep kwam op deze morgen aan zijn trekken. Af en toe ontmoetten wij een wandelaar met hond en dan was er even een korte hondebegroeting. Verder was het heel rustig, zodat wij, hier en daar luisterend, het kabbelen van het water en het ritselen van het dorre loof onder onze voeten, steeds in het oor hadden. Echt op z'n Nederlands, besloten wij een half uur later bij 'Sensebeach' een kopje koffie te nuttigen. De beheerder van het cafeetje vertelde ons, dat zijn vrouw er vandaag niet was, dus vond hij, dat wij nu echt geen 'café melange' konden bestellen. Daar werd even een stokje voor gestoken en in mum van tijd zat Marian, achter

haar kop koffie met chocoladepoeder bestrooide slagroom, te genieten. Ik vind deze kleine zeer eenvoudige lokatie echt iets voor wandelaars. Even de voeten laten rusten tijdens een korte verfrissing op het zonovergoten terrasje aan de oever en... bovendien een toilet met discotheeklicht. Na mijn korte bezoek aldaar informeerde ik de beheerder beleefd dat de lamp stuk moest zijn. Het licht op het toilet

flikkerde zo heftig, dat ik haast niets meer kon zien. Het leek echt alsof ik in de disco was. 'Ach', legde hij mij rustig uit, 'dat gaat hier allemaal automatisch. U moet u meer bewegen. Dan gaat het licht vanzelf aan.' Nou, zo leer je elke dag weer iets nieuws... Gesterkt wandelden wij verder, ons aldoor verbazend over de pracht van de natuur en het heerlijke weer. Afgezien van een kleine familie, die pick-

nickte of een vuurtje stookte op de stenen in de rivierbedding, waren er nauwelijks mensen onderweg. Vrolijk stapten wij door de dikke laag van gele en bruine bladeren, over boomwortels, keien, zand en het smalle pad op de rotswand, langs de rivier. Tegen half een kwamen wij bij het restaurant Schwarzwasserbrücke aan. Daar stond Dick op ons te wachten. Hij had zich helaas in het stationnetje

Oproep 2016

Daar onze novemberwandeling 2015 een echt succes was en in aangename herinnering blijft, is de wens opgekomen dit vaker te doen. Wie heeft zin om dit jaar - een keer in de lente en een keer in de herfst - aan een niet te moeilijke dagwandeling met lunch deel te nemen?

*Schriftelijke aanmelding tot eind maart 2016 bij Janny Terpstra Schläppi, Brückenstrasse 1, 3005 Bern. Mailadres: janny.terpstra@bluewin.ch
Met hartelijke groet Janny*

vergist, maar had zich gespoed, zodat wij de rest van de dag toch gezamenlijk konden doorbrengen. De eigenares van het restaurant bood ons aan een tafel buiten te dekken, zodat wij in de warme zon konden eten. Water en Pinot noir van de Mont Vully erbij. Enkele uren later, na een korte fotosessie, liepen wij weer naar beneden om nu de linkerkant van de Sense te begaan. Eerst over de hangbrug, dan door het vochtigere en schaduwrijkere

bos, waar hier en daar nog een vereenzaamd knalroze bloempje haar laatste pracht uitstraalde, verder naar de watterval, dan over het 'zwevende voetpad' de oever langs om uiteindelijk bij de oude houten brug aan te komen. De fleezepullover werd weer tevoorschijn gehaald, het was fris geworden. Tegen vijf uur reden wij in de late zonnestralen loom en geheel voldaan naar Bern terug. □

DE LEESKRING

belangrijke mededeling voor de mensen die meedoen bij de leeskring

*Nieuw: Met ingang van februari 2016 geeft Eveline Ammann de organisatie over van de leeskring aan Elsa Fischer. De Vereniging dankt Eveline en postuum ook Urs Ammann voor de grote inzet die zij steeds weer volbrachten voor het zorgen van literair voedsel.
Email: Elsa Fischer: elsa_fis@hotmail.com*

ONZE WEBSITE

Als U tekst of foto's heeft, als U misschien regelmatig iets wilt schrijven, dan kunt U zich bij de vereniging melden. Ook als U informatie over Nederland, over Nederlandse concerten, tentoonstellingen enz. in Zwitserland heeft, kunt U ons daarover informeren. We nemen graag alles op. Voor het contact met de vereniging kunt U volgende email-adressen gebruiken:

info@nlvereniging.ch
Aanmelden, vragen, mededelingen ...
redactie@nlvereniging.ch
Bulletin, nieuwsbrief
penningmeester@nlvereniging.ch
Contributie, rekeningen ...
secretariaat@nlvereniging.ch
Ledenadministratie, notulen
voorzitter@nlvereniging.ch

KEGELEN EN SJOELEN OP EEN ZONNIGE HERFSTMIDDAG IN OCTOBER 2015

Lida en Dick Versteeg

Alle jaren weer?

Nee, helaas niet. Door omstandigheden moesten we het speelfestijn een jaar te voren laten uitvallen.

Maar nu... een nieuwe locatie. Restaurant 'Zum Kreuz' in Wohlen bei Bern werd onze nieuwe plek waar we naar hartelust konden 'spelen'. En als we dorst hadden konden we een drankje uit de koelkast pakken om weer fit te zijn voor de volgende ronde. Jong en oud had er zin in. Even vergeten wat er in de wereld plaats vond. Duizenden mensen op de vlucht voor geweld. Anderen zagen het niet meer zitten en allemaal kwamen ze naar Europa.

De kinderen konden ook nog naar buiten. Er was een speeltuin. En vanuit de voorkant van het restaurant een prachtig zicht op de bergen. En niet te vergeten degene die het ons mogelijk maakte dat we daar welkom waren: Herr Tschannen. De middag werd afgerond met een prijsuitreiking. Een eerste, een tweede en een derde prijs

werden toegekend. Rekening ermee houdend dat kleine kinderen nog niet goed konden kegelen. De kegels zijn zelfs ook voor gewone sterfelijken en mannen met spierballen wel erg zwaar. Sjoelen is voor kleinere kinderen goed te doen. Ook daar deden we af en toe een oogje dicht om het plezier aan het spelen niet voor de kinderen te bederven.

Het opruimen na afloop was geen probleem. Van alle kanten schoten ze te hulp en zo konden ook Dick en ik, na eerst nog bij Herr Tschannen niet op de koffie komen, maar nog een kopje koffie drinken om daarna met sjoelbakken en al in de auto vrolijk en wel naar huis te rijden. □

SINTERKLAAS EN TWEE ZWARTE PIETEN KWAMEN IN MAYGUT OP BEZOEK.

Lida Versteeg

Ach, eigenlijk had Sinterklaas met zijn twee Zwarte Pieten helemaal geen tijd om langs te komen in Maygut. Dat zou dan wel heel jammer geweest zijn, want daar waren toch veel kinderen naar toe gekomen. Niet alleen kinderen maar ook ouders en grootouders kwamen maar wat graag mee!

Waarom had Sinterklaas dan toch bijna geen tijd gehad om te komen?

Nu ja, hij had het erg druk met pakjes bezorgen. Die moesten allemaal nog op tijd gebracht worden. Want géén pakje, zorgt voor tranen. Daar komt nog bij dat Sinterklaas nou niet de makkelijkste weg had uitgekozen om zijn geschenken aan de kinderen te geven.

Midden in de nacht, het is pikkie donker, loopt het paard van Sinterklaas met Sinterklaas op zijn rug heel zachtjes over de daken. De zwarte Pieten zijn overal aan te treffen. Zij lopen huppelend over de daken. Ook op de grond lopen ze. Zij doen het handiger dan Sinterklaas. Zij oefenen van te voren flink. Zij zijn gewend over een randje van een schoorsteen te lopen en dan een pakje te pakken en het dan door de schoorsteen te gooien.

Maar dan gebeurt er iets wat Sinterklaas nog lang zal heugen! Iets waar hij

helmaal niet mee gerekend had. Ineens een windvlaag. Americo wankelt. Het paard slaat met zijn benen. Niets helpt meer. Terwijl Sinterklaas zich vasthoudt aan de nek van Americo, glijden ze samen van het dak af. Even blijven ze steken op de dakgoot, maar dan... vallen ze allebei op de grond. De 'Sterkste Piet' die juist op de grond loopt kan Sinterklaas nog net opvangen, maar Americo ligt briesend van pijn op de grond. Het paard kan niet opstaan. De 'Dokter Piet' geeft Americo een spuitje. Maar het paard heeft

zijn been gebroken. Verdriet alteenwoordig. Hoe moet dat nu verder? Zonder paard kan Sinterklaas nergens meer komen. Hoe Sinterklaas de weg toch nog heeft kunnen vinden werd verteld op het feest van de Sint.

De foto laat zien dat de kinderen toch wel diep onder de indruk waren. Niet voor elk kind was het een pretje. Af en toe rolden er tranen, maar het lukte de ene Zwarte Piet wel dat een meisje op zijn schoot bleef zitten. Het meisje moest wel af en toe een traantje wegwissen. Deze Zwarte Piet kon niet alleen goed Nederlands maar verstond

de kunst met kinderen om te gaan. De andere Zwarte Piet had het wat moeilijker want hij kwam kersvers uit Columbia en sprak Spaans. Tenminste kon hij met Sinterklaas praten. Een mooie meevaller voor Sinterklaas. Al met al beleefden we een prettige middag. Ouders met kinderen legden hele afstanden af om met Sinterklaas zijn verjaardag te kunnen vieren. Dank ook aan de ouders voor de medewerking en de moeite die ze zich getroost hebben om er eveneens een feest van te maken.

□

ONZE EVENEMENTEN VOOR DE KOMENDE MAANDEN

Samengesteld door Milou Mumenthaler-van Rooyen en Lida Versteeg

BORREL EN ETEN

Zin in een kopje koffie, glaasje fris of een biertje? Daarvoor hebben we de *avondborrel*, elke tweede dinsdagavond van de maand om **18:30** uur in restaurant Cavallo Star, Bubenberglplatz 8, Bern. Voor de avondborrel hoeft u niet aan te melden.

Op dezelfde avond gaan we lekker *uit eten*. Het restaurant wordt iedere maand van te voren aangekondigd. Informatie bij de voorzitter.

9 februari, 8 maart, 12 april, 10 mei, 14 juni 2016

KOFFIETAFEL

Koffie drinken bij Côté Süd in het station van Bern boven de Tibits (Hoofdingang).

Iedere laatste donderdag van de maand van 9:30 tot 11:30 uur

28 januari, 25 februari, 17 maart (deze keer niet de laatste donderdag van de maand i.v.m. Pasen), 28 april, 26 mei, 30 juni.

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Op **donderdag 10 maart** vindt de **algemene ledenvergadering** plaats.

Vanaf 18:30 uur binnenkomst met een drankje. De vergadering begint om 19:00 uur. Aansluitend kunnen de aanwezigen genieten van het buffet, dat voor ons wordt opgesteld.

De agendapunten vindt u elders in dit bulletin.

Graag ontvangen wij een aanmelding voor de ledenvergadering met vermelding of u ook blijft voor het eten. Het eten wordt door de vereniging betaald, drankjes zijn voor eigen rekening. U kunt zich aanmelden via info@nlvereniging.ch

KONINGSDAGBORREL, FILMAVOND, UITSTAPJE, SPEELDAG, HARINGETEN, WINTERETEN

De data voor deze bijeenkomsten zijn ten tijde van schrijven nog niet vastgelegd. Op de algemene ledenvergadering wordt het programma voor het volgende jaar gepresenteerd. Vast staat, dat de terugkerende activiteiten ook dit jaar weer georganiseerd gaan worden.

Zoals ook bij de Sinterklaasmiddag al aangekondigd, zal er in het nieuwe jaar een bijeenkomst worden georganiseerd voor gezinnen met kinderen. Met de aanwezigheid is het de bedoeling een programma met activiteiten speciaal voor deze doelgroep op te zetten. U kunt zich voor de doodle-aanvraag voor het vinden van een geschikte datum aanmelden via info@nlvereniging.ch

Mocht u een activiteit willen organiseren kunt u direct met ons contact opnemen via info@nlvereniging.ch

EEN HONGERWINTERKIND

van Reinier Voogd

Wat als 'De Hongerwinter' de geschiedenis is ingegaan, omvat grofweg de periode van oktober 1944 tot mei 1945. In het Westen van Nederland stierven circa 20.000 mensen van de honger en de ontberingen. Vooral in de steden was de voedselsituatie zo nijpend dat er op het laatst 20 gulden werd betaald voor een kilo kattenvlees.

De hongerwinter, nu 70 jaar geleden, was ook de tijd waarin de boerenstand een cruciale rol vervulde door de opvang van stadskinderen en hiermee vele jonge levens redde. Van januari tot augustus 1945 was de auteur als kind bij de familie Wolbers in Orvelte.

Een kind in de hongerwinter

Het voorspel

Hoe ontstond toch die hongerwinter, die vreselijke tijd? Op maandag 4 september 1944 maakte de in Londen zetelende regering via Radio Oranje bekend dat Antwerpen was bevrijd. Al snel deed het fabeltje de ronde dat bepaalde plaatsen in Zuid-Nederland ook waren bevrijd. Dit werd aangedikt door een Brits radiobericht dat Breda bevrijd zou zijn. In Amsterdam werd beweerd dat de bevrijders al in Rotterdam en Den Haag zouden zijn, en in Rotterdam ging het gerucht dat zij al bij Moerdijk waren.

De havenarbeiders in Rotterdam werden door de regering per radio op-

geroepen te voorkomen dat de bezetters de haveninstallaties zouden vernietigen en veel Nederlanders in het Westen maakten zich al op om hun bevrijders te begroeten. Vlaggen en oranje vaandels werden tevoorschijn gehaald en bedrijven liepen leeg omdat het personeel de geallieerden op straat wilde opwachten.

Het was dinsdag 5 september: 'Dolle Dinsdag'.

Onder de Duitsers en NSB'ers brak paniek uit. Administraties werden haastig vernietigd en vele van hen sloegen op de vlucht, beducht voor 'bijltesdag'. Wat de Nederlandse bevolking niet wist, was dat op dat moment de omvang van de geallieerde troepen nog te klein was om heel Nederland te kunnen bevrijden. Hun hoofdmacht was nog in Frankrijk. De Canadese troepen die Antwerpen op 4 september 1944 hadden bevrijd, waren niet verder gekomen dan het Albertkanaal. De teleurstelling laat zich raden. De vlaggen gingen weer naar de zolder, het oranje werd opgeborgen en de gevluchte NSB'ers en Duitsers keerden terug.

Op 14 september 1944 werd Maastricht bevrijd. Op 17 september 1944 startten de geallieerden de operatie

‘Market-Garden’, bedoeld om vanuit België, via Eindhoven, Grave en Nijmegen in één ruk door te stoten naar Arnhem en van daar naar het Ruhrgebied. Gelijktijdig riep onze regering in Londen op tot een algemene spoorwegstaking, bedoeld om te voorkomen dat de Duitsers hun troepen snel per trein konden verplaatsen en bevoorraden. Al het spoorwegpersoneel dook onder tot het einde van de oorlog. Deze opzet mislukte goeddeels omdat Duitse machinisten het werk voor het leger overnamen.

In november 1944 was Nederland onder de rivieren bevrijd, evenals grote delen van Zeeland, maar de rest van Nederland was nog stevig in Duitse handen.

De winter 1944 – 1945

Inmiddels was de winter ingevallen. Op 20 november stakte in Den Haag de levering van gas en elektriciteit. Voor beide waren kolen nodig maar Limburg, waar zij vandaan moesten komen, was inmiddels in handen van de geallieerden. De kolen konden het Westen dus niet bereiken.

Terwijl in Drenthe de aardappels in de grond zowat verrotten, nam in het Westen het gebrek aan voedsel verder toe. Dit was vooral te wijten aan de re-

presailles van de Duitse bezetter die op deze manier wraak nam op de spoorwegstakers, waardoor voedseltransporten naar het westelijk deel van Nederland tegengehouden werden. Door de winter konden schepen de bevroren rivieren niet meer bevaren en omdat er bijna geen benzine meer was, waren vrachtwagentransporten ook uitgesloten. Voor alle goederen en voedsel werd vervolgens een strenge distributie ingevoerd.

Op 17 november 1944 werd een halve liter spijsolie toegewezen, dat tot het einde van het jaar mee moest - als het al te krijgen was. In de week van 10 tot 16 december 1944 bedroeg het broodrantsoen 600 gram, ofwel 3 tot 4 sneden brood en 2 tot 3 aardappelen per persoon per week. In februari 1945 werd het broodrantsoen teruggebracht naar 400 gram, niet meer dan een half broodje per week! Melk, groente en fruit waren er niet of zelden en dan nog veel te weinig. De bevolking in het Westen leed ernstig honger en men had nauwelijks mogelijkheden om zich te wapenen tegen de ingetreden vrieskou. Kolen om te verwarmen ontbraken immers.

De zwarte handel bloeide levendig. Een kilo kapucijners werd aangeboden voor 25 gulden; de normale prijs was 48 cent. Voor 250 kg. hout werd 200 gulden betaald. De reguliere prijs was een tientje! Men betaalde 20 gulden, een weekloon, voor één brood. Een

mud aardappelen kostte duizend gulden en één ei een tientje.

Weggegooid werd er niets. Wij aten aardappelschilkoekjes gebakken van fijn gemalen aardappelschillen. De overheid waarschuwde tegen het eten van de bollen van krokussen, narcissen en hyacinten, maar gaf recepten uit voor de bereiding van andere niet giftige bollen en suikerbieten. Er werd gekookt op een noodkachelkje, de ‘Majo’ en om hiervoor aan brandstof te komen, werden door de bevolking overal bomen omgezaagd en houten blokjes tussen de tramrails weggehaald. Het was een complete kaalslag en al spoedig was alles gestolen wat branden kon, tot de binnendeuren in de huizen aan toe.

En of het nog niet genoeg was, vorderde de bezetter ook nog dekens en kleding. Wie niets inleverde kon een huiszoeking verwachten. De armoede in grote delen van de steden was door de economische crisis en de grote werkloosheid in de dertiger jaren groot. Gezinnen moesten toen van een uiterst karige uitkering, ‘de steun’ zien rond te komen. Dit had ertoe geleid dat mensen nauwelijks meer kleding hadden dan wat zij aanhadden en ook niet in een al te florissante gezondheid verkeerden. Hun toch al geringe weerstandsvermogen werd door de barre omstandigheden verder ondermijnd. Voor mij was dit niet anders.

□

Wordt vervolgd in een volgend nummer

Impressum/colofon

27ste Jaargang Nr. 99, januari 2016
verschijnt 3x per jaar, oplage 250 exemplaren

Redactie: Lida Versteeg
redactie@nlvereniging.ch
Druk: Tjeerd Coehoorn, 3665 Wattenwil

Administratie/adreswijzigingen aan:

Nederlandse Vereniging, 3000 Bern
Internet: <http://www.nlvereniging.ch>
email: info@nlvereniging.ch

INFO VOOR NEDERLANDERS

De Nederlandse Ambassade te Bern

Seftigenstrasse 7, 3007 Bern

Telefoon (+41) 31 350 87 00

Fax (+41) 31 350 87 10

E-Mail ben@minbuza.nl <http://zwitserland.nlambassade.org>

Tevens heeft de ambassade een Facebookpagina waar regelmatig interessante berichten voor de Nederlandse gemeenschap in Zwitserland en Liechtenstein op verschijnen en die voor iedereen, dus ook voor mensen zonder Facebookaccount, toegankelijk is: www.facebook.com/NLAmbassadeZwitserland

Openingstijden:

De ambassade is telefonisch bereikbaar tussen 08.30 –12.30 uur en 13.30 –17.00 uur

Telefonische paspoort en visa informatie tussen 15.00 –16.00 uur

Openingstijden consulaire balie (op afspraak):

ma. – wo.: 09.00 tot 14.30 uur; do. – vr.: 09.00 tot 13.00 uur

Nieuwe paspoorten en id-kaarten volwassenen 10 jaar geldig

Vanaf 2014 zijn nieuwe paspoorten en identiteitskaarten voor volwassenen 10 jaar geldig. Voor personen jonger dan 18 jaar behouden deze documenten de geldigheidsduur van vijf jaar. De nieuwe tarieven voor reisdocumenten en identiteitskaarten zullen ingaan op dezelfde datum.

De nieuwe tarieven zijn vastgesteld op een kostendekkend niveau. De prijs van een paspoort dat in het buitenland wordt aangevraagd bedraagt € 131,11 voor een volwassene.

Behalve bij het wereldwijde postennetwerk kunnen Nederlanders die in het buitenland wonen voor hun reisdocument ook in Nederland terecht bij de gemeenten Den Haag, Haarlemmermeer (Schiphol), Oldambt, Enschede, Montferland, Echt-Susteren, Maastricht, en Bergen op Zoom. De tarieven liggen daar lager dan bij de Nederlandse vertegenwoordigingen in het buitenland. Bij deze gemeenten kost een paspoort voor een volwassene niet ingezetene € 101,75.

Advertentietarieven 2016 per jaar

binnenkant omslag:	in de tekst:	éénmalig in de tekst:
1/1 pag. omslag SFr. 600	1/1 pag. SFr. 540	1/1 pag. SFr. 140
1/2 pag. omslag SFr. 300	1/2 pag. SFr. 280	1/2 pag. SFr. 75
1/4 pag. omslag SFr. 180	1/4 pag. SFr. 160	1/4 pag. SFr. 45

Advertentiebestellingen bij de penningmeester

Restaurant Landhaus Liebefeld

Ob für ein zartes „Entrecôte im Pfännli“ mit Pommes Allumettes und Marktgemüse bei uns in der Gaststube,

einen **Aperitif** in der gemütlichen Landhausbar oder ein **Gourmetmenu beim Cheminée** in der Rôtisserie.

Es erwarten Sie bei uns traditionelle und neue Kreationen im 2015.

Wir freuen uns auf Ihren Besuch!

Restaurant Landhaus Liebefeld AG

Gaststube, Rôtisserie, Bar, Hotel
Schwarzenburgstrasse 134
3097 Liebefeld

info@landhaus-liebefeld.ch www.landhaus-liebefeld.ch
Tel. 031 971 07 58 Fax. 031 972 02 49

Geen tijd of zin om uren te zoeken naar uw Droomreis op internet?

Mail of bel en geef mij uw wensen door. Ik ga voor u aan de slag!

Bij een kopje koffie bespreken wij de mogelijkheden. Alle denkbare reizen kunt u bij mij boeken: Van weekendje weg tot wereldreis.

Uw persoonlijke Travel Consultant

Natalie

Natalie Stricker 026 494 00 58 / 077 426 53 59

natalie.stricker@reiselounge.ch / www.reisebueroathome.ch

A P.P.
3665 Wattenwil

Adressänderungen
bitte melden

DE AGENDA (ZIE OOK PAGINA 14)

KOFFIETAFEL Iedere laatste donderdag v/d maand 9.30–11.30
Côte Sûd. Bahnhofplatz 10A, Bern (boven Tibits, Hoofdingang station)
28 januari, 25 februari, 17 maart (deze keer niet de laatste donderdag van de maand i.v.m. Pasen), 28 april, 26 mei, 30 juni.

AVONDBORREL EN SAMEN ETEN

Iedere tweede dinsdag v/d maand 18.30 uur (eten 19:30 uur)

Cavallo Star, Bubenberplatz, Bern. Het restaurant om te eten wordt iedere keer spontaan gekozen.

9 februari, 8 maart, 12 april, 10 mei, 14 juni 2016

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Donderdag, 10 maart 18:30 uur.

Restaurant Maygut, Wabern

aanmelden via info@nlvereniging.ch

KONINGS DAGBORREL, FILMAVOND, UITSTAPJE, SPEELDAG, HARINGETEN

Op de algemene ledenvergadering wordt het programma voor de komende maanden gepresenteerd.

De aktuele agenda staat op onze website: www.nlvereniging.ch